

KAZIM KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ
Kazım Karabekir Faculty of Education

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ / ATATÜRK UNIVERSITY

KÂZIM KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ
JOURNAL OF KÂZIM KARABEKİR EDUCATION FACULTY

Araştırma Makalesi

Doi: 10.33418/ataunikkefd.776357

ERGENLERİN GELİŞİMSEL REHBERLİK İHTİYAÇLARINI BELİRLEME ÖLÇEĞİNİN (EGRİBÖ) GELİŞTİRİLMESİ*

DEVELOPING THE ADOLESCENTS' GUIDANCE NEEDS DETERMINATION SCALE (AGNDS): VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Muhammed AKAT

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışmanlık ve
Rehberlik, Karaman, Türkiye

e-posta: muhammedakatpedr@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-8543-8022

Adem PEKER

Atatürk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, Erzurum,
Türkiye

e-posta: adem.peker@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-3594-9166

Başvuru Tarihi: 01.08.2020 Yayına Kabul Tarihi:04.04.2021 Yayınlanma Tarihi:30.06.2021

Atıf/Citation: Akat, M. ve Peker, A. (2021). Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğinin (EGRİBÖ) geliştirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 229-245. Doi: 10.33418/ataunikkefd.776357

Öz

Bu çalışmanın amacı, ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını (EGRİBÖ) belirleyecek bir ölçme aracı geliştirmektir. Araştırmaya Karaman il merkezinde yaşları 14 ile 18 arasında değişen 826 (447 Kız, 379 Erkek) öğrenci katılmıştır. EGRİBÖ yapı geçerliliği için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. AFA sonucunda EGRİBÖ'nün toplam varyansın %56.41'ini açıklayan 21 madde ve 5 alt boyuttan oluştuğu belirlenmiştir. AFA ile belirlenen beş faktörlü yapı farklı bir öğrenci grubuna uygulama yapılarak doğrulayıcı faktör analizine ilişkin geçerlik analizi sınanmıştır. Ölçeğin beş boyutlu model için uyum indeks değerleri ($\chi^2/sd= 2,17$; % 90 CI= .050-.066; NFI = .92; CFI = .96; RFI = .91; GFI= .90; SRMR = .054; RMSEA = .058) olarak bulunmuştur. İkinci düzey doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ise uyum indeks değerleri ($\chi^2/sd= 2,27$; % 90 CI= .053-.068; NFI = .91; CFI = .95; RFI = .90; GFI= .90; SRMR = .065;

* Bu çalışma "Ergenlerin kişilerarası problem çözme becerileri ile gelişimsel rehberlik ihtiyaçları arasındaki ilişkinin incelenmesi" adlı yüksek lisans tezinin bir kısmını içermektedir.

Akat, M., & Peker, A. Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğinin (EGRİBÖ) geliştirilmesi.

RMSEA = .061) olarak bulunmuştur. Ölçeğin hem beş faktörlü hem de tek bir yapı olarak değerlendirilebileceği görülmüştür. Birinci ve ikinci düzey DFA sonucunda ölçeğin hem beş faktörlü hem de tek bir yapı olarak değerlendirilebileceği görülmüştür. EGRİBÖ için güvenilirlik kanıtları ise Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı, iki yarı güvenilirlik, test tekrar test ve McDonald (ω) ile elde edilmiştir. Güvenirlik analizleri sonucunda ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısının .72 ile .83; iki yarı test güvenilirliği katsayılarının .65 ile .80; McDonald (ω) güvenilirlik katsayısının ise .70 ile .86 arasında değişmektedir. Ölçeğin test tekrar test güvenilirlik katsayıları .60 ile .83 arasında farklılaşmaktadır. Bu sonuçlara göre, Ergenler İçin Gelişimsel Rehberlik İhtiyaçlarını Belirleme Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir kanıtlar ortaya koyduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Ergenlik Dönemi, Gelişimsel Rehberlik İhtiyacı, Ölçek Geliştirme

Abstract

The aim of this study is to determine the developmental guidance needs of high school students (AGNDS). Research was conducted with 826 students (447 females, 379 males), who study in high schools in the province of Karaman. Exploratory factor analysis was performed for the construct validity of AGNDS. As a result of EFA, it was determined that AGNDS consists of 21 items and 5 sub-dimensions that explain 56.41% of the total variance. The five-factor structure determined by EFA was applied to a different group of students and the validity analysis of the confirmatory factor analysis was tested. As a result of CFA the compliance index values of the scale for the five-dimension model was found as ($\chi^2/sd= 2,17$; % 90 CI= .050-.066; NFI = .92; CFI = .96; RFI = .91; GFI= .90; SRMR = .054; RMSEA = .058). . As a result of second level CFA the compliance index values of the scale for the five-dimension model was found as ($\chi^2/sd= 2,27$; % 90 CI= .053-.068; NFI = .91; CFI = .95; RFI = .90; GFI= .90; SRMR = .065; RMSEA = .061). As a result of the first and second level CFA, it was seen that the scale could be evaluated as both five-factor and a single structure. The reliability of AGNDS was analyzed through Cronbach alpha internal consistency coefficient, split half reliability, test-retest and McDonald (ω). As a result of the reliability analysis, the Cronbach's alpha internal consistency coefficient of the scale was found to be between .72 and .83; The two-half test reliability coefficients were between .65 and .80; McDonald (ω) reliability coefficient varies between .70 and .86. Test-retest reliability coefficients of the scale differ between .60 and .83. It can be said that the Developmental Guidance Needs Determination Scale for Adolescents reveals valid and reliable evidence.

Keywords: Adolescence Period, Need For Developmental Guidance, Scale Development

GİRİŞ

21. yüzyılda teknolojinin gelişmesi, internet ve sosyal medyanın yaşamımızın bir parçası olması gibi nedenlerden dolayı yaşamda köklü değişiklikler yaşanmıştır. Bu değişiklikler belli bir alanla sınırlı kalmamış olup yaşamın her alanında görülmüştür (Peker, 2008). Yaşamda görülen bu değişiklikler tüm insanlarda olduğu gibi öğrencilerin de mücadele etmesi gereken problemleri artırmıştır (Yeşilyaprak, 2009). Bu durumun ise buldukları gelişim döneminin içinde barındırdığı zorluklar nedeniyle ergenler için ayrıca zorluklara yol açtığı söylenebilir.

Ergenlik dönemi içinde çözülmesi gereken birçok problem barındırması dolayısıyla gelişimsel rehberlik ihtiyacının fazla olduğu bir dönemdir. Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyacı duydukları problemler incelendiğinde kişiler arası ilişkilerde yaşanan problemlerin önemli bir yerinin olduğu görülmektedir (Sayar & Dinç, 2016). Bununla birlikte ergenlik döneminde görülen birincil (üreme organlarında meydana gelen değişimler) ve ikincil cinsellik (ter bezlerinin çalışması, vücut yapısında meydana gelen değişimler vb.) değişimleri, meslek seçiminin zorlukları, eğitsel zorluklar, üniversite sınavına yönelik stres, fiziksel değişimlere ayak uydurmanın zorlukları gibi problemler de ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını etkilemektedir (Aytaç vd., 2018; Gybers, 2005; Kaya vd., 2016; Parlaz vd., 2012; Sayar & Dinç, 2016).

Ergenlerin rehberlik ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde (Dhami & Sharma, 2019; Julien, 1999; Myers vd., 2017) mesleki, kariyer

kararı verme, psikolojik, eğitsel, hukuki, zihinsel sağlık gibi konularda rehberlik ihtiyaçlarının olduğu görülmektedir. Türkiye’de ergenlerin rehberlik ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik gerçekleştirilen araştırmalarda ise etkili ders çalışma becerileri, fiziksel değişimlere ayak uydurma, sınav kaygısı, mesleki bilgi edinme, eğitsel hedef belirleme gibi konularda rehberlik ihtiyaçlarının olduğu görülmektedir (Kesici, 2007; Peker & Kaygusuz, 2009).

Günümüzde değişen yaşam şartlarına uygun olarak ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını karşılayabilecek rehberlik modeli gelişimsel rehberlik modelidir. Türkiye’de gelişimsel rehberlik modeli 2007 yılında uygulamaya başlanmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2007). Günümüzde okullardan, öğrencilerin sadece bilişsel açıdan değil duygusal, davranışsal, psikolojik ve sosyal açıdan da gelişimlerini sağlamaları beklenmektedir. Bu beklentiler de gelişimsel rehberlik modelinin temel görüşleriyle örtüşmektedir. Gelişimsel rehberlik modeli günümüz yaşamının bireylerden beklentilerini karşılayacak şekilde bilişsel, duygusal, ahlaki, sosyal birçok alanda gelişimlerini desteklemeyi amaçlayan bir model olarak okullarda uygulanmaktadır (Stott & Jackson, 2005).

Gelişimsel rehberlik modelinin okullarda etkili bir şekilde uygulanması için bazı ilkelere uygun şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Bu ilkelere biri modelin planlı ve organize bir şekilde uygulanması gerektiğidir. Gelişimsel rehberlik modeli planlı ve organize olmasının yanı sıra esnek bir yapıya da sahiptir. Esnek bir yapıya sahip olmasından dolayı öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olarak var olan planda değişiklikler yapılabilir. Bu şekilde öğrencilerin, modelden daha fazla yararlanması sağlanabilir (Myrick, 2011). Günümüzde ergenlerin problemlerinin artması ve çeşitlilik göstermesinin de gelişimsel rehberlik modelinin esnek yapıda olmasının önemini gösterdiği söylenebilir. Bununla birlikte gelişimsel rehberlik modelinin okullarda işbirliği içerisinde yürütüldüğünde etkili olmaktadır. Gelişimsel rehberlik, öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olarak planlanıp işbirliği içerisinde yürütüldüğü zaman model verimli bir hale gelmektedir (Bal Bardakçı, 2011).

Gelişimsel rehberlik modeli, okullarda kapsamlı psikolojik danışmanlık ve rehberlik programı aracılığıyla yürütülmektedir (Demirel, 2010). Kapsamlı psikolojik danışmanlık ve rehberlik programı gelişimsel rehberlik model yaklaşımına paralel olarak okul psikolojik danışmanlarının öğrencilerin kişisel, sosyal, mesleki ve eğitsel alanlardaki gelişimlerini desteklemek amacıyla sahip oldukları rolleri ve görevlerini içeren bir taslak niteliğindedir (Gybers & Henderson, 2012). Amerikan Okul Danışmanlığı Derneği (2003) de kapsamlı psikolojik danışmanlık ve rehberlik programının öğrencilerin kişisel, akademik, mesleki, sosyal gelişimlerini destekleyen ve gelişimsel ihtiyaçlarını karşılayan bir yapıda olduğunu belirtmiştir.

Kapsamlı psikolojik danışmanlık ve rehberlik programının günümüz şartlarına uygun bir şekilde yedi yeterlik alanı bulunmaktadır (MEB, 2007). Programda belirtilen yeterlik alanlarındaki rehberlik ihtiyaçlarının karşılanması ile öğrencilerin okula uyum sağlamalarının, daha sağlıklı bir yaşam sürmelerinin ve akademik başarılarının artmasının sağlanacağı söylenebilir. Ayrıca kapsamlı psikolojik danışmanlık ve rehberlik programı ile öğrencilerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarının giderileceği de söylenebilir.

Türkiye’de ilgili alanyazın incelendiğinde ergenlerin rehberlik ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik çok az veri toplama aracının olduğu görülmektedir. Örneğin, Erkan (1997) tarafından geliştirilen formda mesleki, kişisel/sosyal ve eğitsel alt boyutlar bulunmaktadır. 26 maddeden oluşan form hayır, kararsızım ve evet olmak üzere üç seçenektен oluşmaktadır. Ergenlerin rehberlik ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla

geliştirilen bu ölçme aracında rehberlik ihtiyaçlarını kişisel-sosyal, mesleki ve eğitsel alanlar ile sınırlı olarak ele alındığı görülmektedir. Peker (2008) ise öğrencilerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentilerini belirlemek için psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentiler anketi geliştirmiştir. Ankette, okul psikolojik danışmanının yapmaması gereken faaliyetler ile doğrudan ve dolaylı hizmet alanlarına ilişkin sorular bulunmaktadır. Ancak bu çalışmada kullanılan anket ile ergenlerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklentilerinin ölçüldüğü görülmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada kullanılan anket ile ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarının belirlenmediği görülmektedir. Bir diğer çalışmada Terzi vd., (2011) Okul Psikolojik Danışmanlarının Rol ve Sorumlulukları Anketi geliştirmiştir. Ancak bu anket öğrencilere yönelik olmayıp okul psikolojik danışmanlarının gelişimsel rehberlik programını değerlendirmesine yöneliktir.

İlgili alanyazın incelendiğinde ergenlerin rehberlik ihtiyaçlarıyla ilgili çeşitli ölçme araçlarının bulunduğu görülmektedir. Bu araştırmalarda kullanılan form ve anketlerin öğrencilerden toplanmış ve kapsamlı psikolojik danışmanlık ve rehberlik programındaki öğrenci yeterliklerine dayanan özelliğe sahip olmadıkları söylenebilir. Günümüzde ergenler buldukları gelişim dönemleri nedeniyle birçok problem ile mücadele etmek zorunda kalmaktadır. Ayrıca ergenler eğitsel, mesleki, kişiler arası alanlarda da problemlerle mücadele etmektedir (Markey, 2010; Meeus, 2016; Witko vd., 2005). Ergenlerin yaşadıkları bu problemlerin psikolojik ve fiziksel sağlıklarına olumsuz etkisini önlemek için öncelikle bu problemlerinin belirlenmesinin gerektiği söylenebilir.

Ulusal alanyazın incelendiğinde ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleyebilecek günümüz şartlarına uygun, kapsamlı psikolojik danışmanlık ve rehberlik programında belirtilen yedi yeterlik alanını esas alan ve geçerlik güvenirlik çalışması gerçekleştirilmiş ölçme aracının bulunmadığı görülmektedir. Bu durumun ilgili konuda bir ölçme aracının geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Dolayısıyla bu araştırmada, ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleyebilmek amacıyla bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma kapsamında geliştirilen ölçeğin çok boyutlu bir şekilde ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını ölçmesinin ilgili konuda yapılacak olan çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca geliştirilen ölçek ile ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarının belirlenmesi ve rehberlik hizmetlerinin planlanması noktasında psikolojik danışmanların kullanabileceği bir ölçme aracı olarak düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma Ergenlerin Gelişimsel Rehberlik İhtiyaçlarını Belirleme Ölçeği'nin geliştirildiği nicel bir çalışmadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın verileri, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Karaman il merkezindeki beş farklı lisede öğrenim gören toplam 826 öğrenciden elde edilmiştir. Çalışmanın örneklemini seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örneklemedir. Çalışma grubu iki aşamada da belirlenmiştir. Öncelikle açımlayıcı faktör analizi için 480 öğrenciye ulaşılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi ile belirlenen yapıların farklı bir örneklem grubundaki yapısını sınamak için 346 öğrenciye tekrar ölçek uygulaması

yapılarak doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada çalışmaya katılan öğrencilere ilişkin bilgiler Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1.
AFA Çalışma Grubunun Demografik Bilgileri

Değişkenler	Kategori	N	%
Cinsiyet	Kız	265	55.2
	Erkek	215	44.8
Sınıf	9. sınıf	75	15.6
	10.sınıf	171	35.6
	11.sınıf	138	28.8
	12.sınıf	96	20.0
Yaş	14	75	15.6
	15	91	18.9
	16	174	36.3
	17	107	22.3
	18	33	6.9
Toplam		480	

Tablo 1 incelendiğinde AFA için katılımcıların yaklaşık %55’inin kız %45’inin erkek olduğu gözlenmektedir. Öğrencilerin yaşlarının 14 ila 18 arasında değişmektedir (yaş ortalaması: 16.24; Ss .85). Çalışmaya 10. sınıftaki öğrencilerin daha çok katıldığı görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Ergenlerin Gelişimsel Rehberlik İhtiyaçlarını Belirleme Ölçeği

Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğini geliştirmek için üç aşamalı bir yol izlenmiştir. İlk olarak alanyazın taraması yapılmış, daha sonra madde yazımına geçilmiş ve son olarak da maddeler ile ilgili görüşler alınarak son düzeltmeler yapılmıştır.

1. Aşama: Öncelikle, ergenlerin gelişimsel ihtiyaçları ve rehberlik hizmetlerine duydukları ihtiyaçlar ile ilgili ulusal ve uluslararası alanyazın taraması yapılmıştır.

2. Aşama: Ölçek geliştirmenin bu aşamasında alanyazın taraması sonucunda boyutlar belirlenmiş ve maddeler yazılmıştır. Her bir alt boyut için en az 7 madde yazılmıştır. Sonuçta 58 maddelik ilk madde havuzu oluşturulmuştur. Katılımcıların ölçek maddelerine olan cevaplarını belirlemek için 5’li Likert tipi dereceleme kullanılmıştır.

3. Aşama: Oluşturulan 58 maddelik taslak form, psikolojik danışmanlık ve rehberlik alanında iki öğretim üyesi tarafından ölçeğin geliştirilme amacına uygunluğu ve maddelerin anlaşılabilirliği açısından değerlendirilmiştir. Bu öğretim üyelerinden alınan dönütlerle taslak formda değiştirilmesi istenen yönerge ve maddeler ifade yönünden tekrar düzenlenmiştir. Bu doğrultuda 52 maddelik taslak form uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

52 maddelik madde havuzu öncelikle 79 kişiden oluşan 9. ve 10. sınıflarda öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. 9. sınıfta yeni bir ortama girmiş olmadan dolayı uyum sorunlarının fazla olması; 10. sınıfta ise ders ve alan seçimine hazırlık sürecinden dolayı rehberlik ihtiyaçların fazla olmasında dolayı 52 maddelik madde havuzu bu

sınıftaki öğrencilere uygulanmıştır. Öğrenciler madde havuzunda yer alan dört madde ile ilgili farklı yorumlar yapmasından dolayı, bu maddelerin tam anlaşılmadığı düşünülerek veri setinden çıkarılmasına karar verilmiştir. 48 madden oluşan taslak form Karaman il merkezindeki liselerde öğrenim gören 480 öğrenciye uygulanmıştır.

Geçerlik, Güvenirlik ve Etik

Bu araştırmada geçerlik ve güvenilirliği artırmak amacıyla ölçek geliştirme aşamasına katılan öğrencilere araştırmanın genel amacının, katılımın gönüllülük esasına dayandığının ve araştırmacıların iletişim adreslerinin bulunduğu bilgilendirilmiş onam formu hazırlanmış ve uygulama esnasında öğrencilere verilmiştir. Bununla birlikte verilerin toplanması esnasında katılımcılara yeterli süre verilmiştir. Araştırma için Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Etik Kurul Başkanlığı'nın 14.02.2020 tarihli ve 56785782-050.02.04-E.2000077897 sayılı kararı ile uygulama izni alınmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi aşamasında öncelikle eksik veya hatalı değerler ele alınmıştır. Daha sonra ölçeğinin faktör yapısını incelemek amacıyla açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. Geçerlik analizi için son olarak, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile AFA sonucunda belirlenen yapılar tekrar test edilmiştir. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla iç tutarlık, iki yarı test, test tekrar test ve McDonald (ω) analizleri gerçekleştirilmiştir. Test tekrar test analizi, dört hafta arayla 65 öğrenciden elde edilen veriler ile pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı ile gerçekleştirilmiştir. Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğinin geliştirme sürecinde SPSS 21.00 ve LISREL 9.1 programları kullanılmıştır. DFA'da model uyumu için Ki-Kare (χ^2), RMSEA, NFI, CFI, RFI, GFI ve SRMR değerlerinden yararlanılmıştır. NFI, CFI, RFI VE GFI uyum değerlerinin .90'nın üzerinde olması, RMSEA'nın .08'nin altında olması, Ki kare/sd değerinin .5'in altında olması ve SRMR'in .05'in altında olması model uyumunun iyi derecede olduğu şeklinde kabul edilmektedir (Kline, 2005; Tabachnick & Fidell, 2015).

BULGULAR

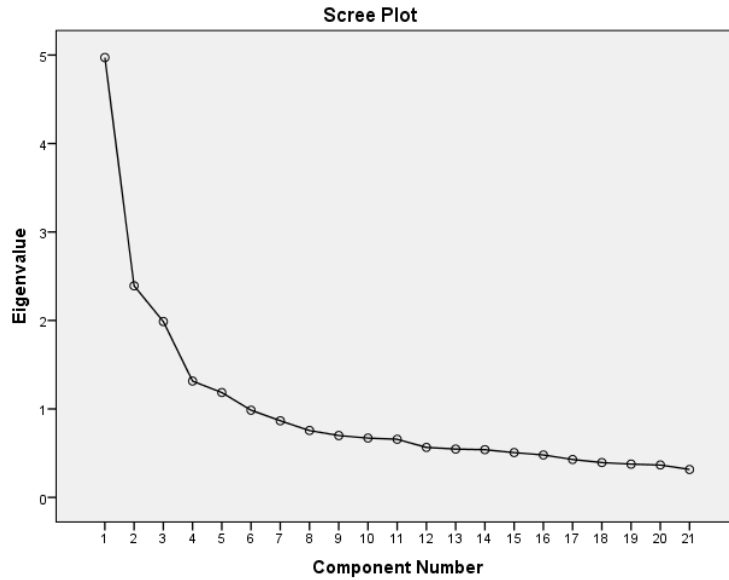
Açımlayıcı Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Ergenlerin Gelişimsel Rehberlik İhtiyaçlarını Belirleme Ölçeği'nin faktör yapısını belirleyebilmek amacıyla ilk olarak açımlayıcı faktör analizi (AFA) gerçekleştirilmiştir. Verilerin örneklem büyüklüğü ve faktör analizine uygunluk durumu için Kaiser Mayer Olkin (KMO) değeri ve Barlett Küresellik testleri yapılmıştır. Testler sonucunda KMO değerinin .86 ve Barlett testi χ^2 değerinin ise 5747.56 ($p < .01$) olduğu belirlenmiştir. KMO değerinin en az .80-.90 arasında olması ve Barlett Küresellik testi sonuçlarına göre χ^2 değerine ait anlamlılık değeri .05'ten küçük olması verilerin açımlayıcı faktör analizine uygun olacağı şeklinde değerlendirilmektedir (Çokluk vd., 2014).

Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğine ilişkin veri setinin AFA'ya uygun olduğunun tespit edilmesinden sonra ölçeğin faktör yapısını belirlemek için analiz işlemine devam edilmiştir. Açımlayıcı faktör analizinde Varimax döndürme tekniği kullanılmıştır. Yapılan döndürme işlemi sonucunda ölçekte binişik maddelerin olduğu görülmüştür. Bir diğer ifade ile birden fazla faktör altında maddelerin olduğu ve

bu maddelerin aralarındaki farkın da .10'un altında olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla binişik madde gösteren veriler ölçekten çıkarılarak analiz işlemi tekrar yapılmıştır. Bu işlem sonucunda, maddelere ilişkin faktör yükü .30'dan küçük ve her iki faktörde aldığı yük değeri arasındaki fark .10'un altında olan maddeler veri setinden çıkarılmıştır (Büyüköztürk, 2013; Can, 2014). Her madde çıkarıldıktan sonra döndürme işlemi tekrarlanmıştır. Maddelerin döndürülme işleminin sonucunda öz-değerleri 1'den büyük olan 5 faktörlü ve 21 maddeli bir yapı ortaya çıkarılmıştır.

Ölçek maddelerine ilişkin döndürme sonrası varyans sonuçlarıyla ilgili yamaç-birikinti grafiği Şekil 1 de gösterilmektedir.

Şekil 1. Ölçek maddelerine ilişkin döndürme sonrası varyans sonuçlarıyla ilgili yamaç-birikinti grafiği.

Şekil 1 incelendiğinde yamaç-birikinti grafiğinin 5 noktada eğik kırılmaların olduğu dikkat çekmektedir. Bu durumda yamaç-birikinti grafiği ve ölçek maddelerinin döndürme sonrası açıklanan toplam varyans tabloları bilgilerinin birbirleriyle örtüştüğü söylenebilir.

EGRİBÖ'nün Varimax döndürme sonrası madde faktör yükleri ve madde toplam korelasyonu ise Tablo 2'de bulunmaktadır.

Tablo 2.

EGRİBÖ'nün Varimax Sonrası Faktör Yükleri ve Madde Toplam Korelasyonu

Maddeler	Faktör Yükleri					Madde Toplam Korelasyonu				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
m39	.69					.42				
m43	.67					.35				
m42	.67					.39				
m41	.65					.41				
m38	.63					.41				
m26	.53					.51				
m29		.75					.38			
m30		.73					.36			
m35		.70					.38			
m31		.68					.30			
m36		.55					.34			

Akat, M., & Peker, A. Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğinin (EGRİBÖ) geliştirilmesi.

m33						.30
m32						.31
m34						.40
m44			.77			.51
m45			.75			.50
m46			.65			.39
m48			.57			.43
m9				.80		.46
m8				.77		.36
m12				.65		.44
Açıklanan Varyans Oranı	%23.67	%11.38	%9.46	%6.26	%5.64	
Açıklanan Toplam Varyans Oranı			%56.41			

Tablo 2 incelendiğinde ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğine ilişkin ölçeğin varyansın %56.41'ini açıkladığı gözlenmektedir. Bu faktör yapısının en az 1 öz değere ve %5 varyansa sahip 5 boyutlu bir özellik taşıdığı görülmektedir. Ölçeğin maddelerinin faktör yüklerinin ise 53 ile .80 arasında değişmektedir. Ölçek maddelerinin içerikleri de göz önünde bulundurulduğunda ölçeğin birinci faktörü kişiler arası ilişkileri, ikinci faktörü eğitsel ve mesleki gelişim, üçüncü faktörü üniversite sınavına hazırlık, dördüncü faktörü kendini ifade etme ve beşinci faktörü ise eğitsel başarı olarak isimlendirilmiştir.

Ölçeğe ilişkin maddelerin kendi aralarındaki tutarlılığını incelemek için madde toplam korelasyon değerlerine bakılmıştır. Bunun içinde .30 üzeri korelasyon kesme noktası olarak ölçüt olarak alınmıştır (Field, 2013). Tablo 2 incelendiğinde ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğinin madde-toplam korelasyonlarının .30 ile .51 arasında sıralandığı görülmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda maddelerin ölçekte kalmasına karar verilmiştir.

Ölçeğin belirlenen yapılarının hem toplam puanla hem de alt boyutlarıyla olan ilişkileri belirlemek amacıyla korelasyonlar analizi yapılmıştır. Bu analize ilişkin sonuçlar Tablo 3'de gösterilmektedir.

Tablo 3.

Ergenlerin Gelişimsel Rehberlik İhtiyaçlarını Belirleme Ölçeğinin Alt Boyutları Arasındaki İlişkiler

Alt Boyutlar	1	2	3	4	5
Toplam Puan	1				
Eğitsel Başarı	.63*				
Üniversite Sınavına Hazırlık	.51*	.36*			
Eğitsel ve Mesleki Gelişim	.63*	.38*	.37*		
Kendini İfade Etme	.73*	.33*	.30*	.31*	
Kişiler Arası İlişkiler	.74*	.35*	.31*	.33*	.52*

*p.<.5

Tablo 3'te görüldüğü gibi EGRİBÖ'nün alt boyutları arasındaki korelasyonlar .30 ile .74 arasında değişmektedir.

Ergenlerin Gelişimsel Rehberlik İhtiyaçlarını Belirleme Ölçeğinin Geçerliğine Yönelik Doğrulayıcı Faktör Analizi

Birinci Düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi

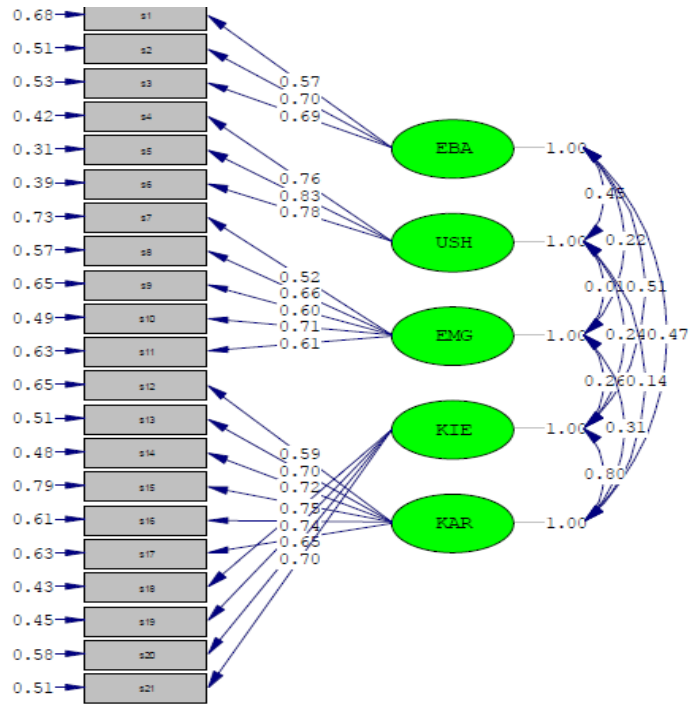
Beş faktörlü modelin geçerliğini sınamak için DFA yapılmıştır. DFA için LISREL 9.1 programı kullanılmıştır. DFA için 2020 eğitim-öğretim yılında Karaman il merkezindeki dört farklı lisede öğrenim gören öğrencilerden elde edilmiştir. Çalışmaya 346 öğrenci katılmıştır. Katılımcıların özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 4'te sunulmaktadır.

Tablo 4.
DFA İçin Çalışma Grubunun Demografik Bilgileri

Değişkenler	Kategori	N	%
Cinsiyet	Kız	182	52.6
	Erkek	164	47.4
Sınıf	9. sınıf	59	17.0
	10.sınıf	128	37.0
	11.sınıf	86	24.9
	12.sınıf	73	21.1
Yaş	14	57	16.5
	15	65	18.8
	16	122	35.3
	17	79	22.8
	18	23	6.6
Toplam		346	

Tablo 4 incelendiğinde DFA için katılımcıların % 53 kız % 47'sinin erkek olduğu gözlenmektedir. Öğrencilerin yaşlarının 14 ila 18 arasında değişmektedir (yaş ortalaması: 16.47; Ss: .97). Çalışmaya 10. sınıfların daha çok katıldığı dikkat çekmektedir. Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğine ilişkin birinci düzey standardize edilmiş değerler Şekil 2'de sunulmaktadır.

Akat, M., & Peker, A. Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğinin (EGRİBÖ) geliştirilmesi.

Chi-Square=388.93, df=179, P-value=0.00000, RMSEA=0.058

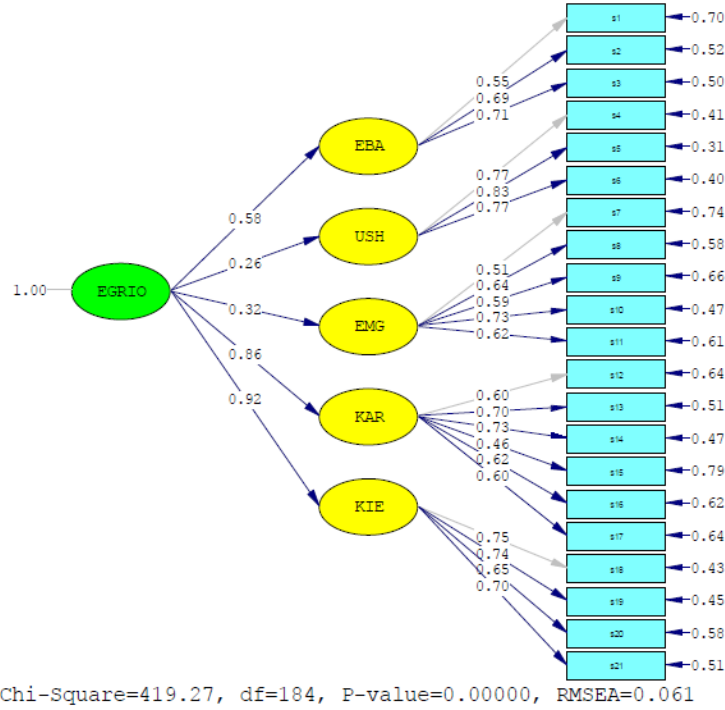
Şekil 2. Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğine ilişkin birinci düzey standardize edilmiş değerler.

EB: Eğitsel başarı, USH: Üniversite sınavına hazırlık, EMG: Eğitsel ve mesleki gelişim, KIE: Kendini ifade etme, KAR: Kişiler arası ilişkiler

Şekil 2 incelendiğinde ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğinin beş faktörlü yapısının doğrulandığı saptanmıştır. Ölçeğe ilişkin birinci düzey DFA sonucunda madde faktör yükleri .52 ile .83 arasında değişmektedir. Ölçeğe ilişkin uyum değerleri incelendiğinde ölçeğin beş faktörlü yapısının iyi bir uyum gösterdiği gözlenmektedir ($\chi^2/sd= 2,17$; % 90 CI= .050-.066; NFI = .92; CFI = .96; RFI = .91; GFI= .90; SRMR = .054; RMSEA = .058). Ölçeğe ilişkin bu değerlerin kabul edilebilir sınırlar içinde kaldığı ifade edilmektedir (Çelik & Yılmaz, 2013).

İkinci Düzey Doğrulayıcı Faktör Analizi

Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğinin beş alt boyutun birleşiminden meydana gelen ve gelişimsel rehberlik ihtiyacı olarak isimlendirilebilecek bir örtük yapı altında değerlendirilip değerlendirilemeyeceğinin belirlenmesi amacıyla 2. düzey doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu analize ilişkin sonuçlar Şekil 3'te gösterilmektedir.

Şekil 3. Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğinin ikinci düzey DFA sonucuna ilişkin standardize edilmiş değerler

Şekil 3 incelendiğinde ikinci düzey DFA sonuçlarına göre madde faktör yükleri .46 ile .83 arasında değiştiği görülmektedir. Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğinin beş alt boyutun birleşiminden meydana gelen ve gelişimsel rehberlik ihtiyacı olarak isimlendirilebilecek bir örtük yapı altında değerlendirilebileceği saptanmıştır. İkinci düzey DFA sonucunda elde edilen modelin iyi bir ölçüde uyum gösterdiği ortaya çıkarılmıştır ($\chi^2/sd= 2,27$; % 90 CI= .053-.068; NFI = .91; CFI = .95; RFI = .90; GFI= .90; SRMR = .065; RMSEA = .061). Bu değerler modelin iyi bir uyum verdiği şeklinde değerlendirilmektedir (Tabachnick & Fidell, 2015). Bu sonuç ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğinin hem beş faktörlü hem de tek bir boyut olarak kullanılabilirliğini göstermektedir.

Güvenirlilik Analizleri

Bu araştırmada ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğinin güvenirlik katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin güvenirlik analizine ilişkin sonuçları Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5.
Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Faktörler	Madde Sayısı	Cronbach Alfa	Split Half İki Yarı Test	Test Tekrar Test	McDonald ω
Eğitsel Başarı	3	.72	.66	.60	.70
Üniversite Sınavına Hazırlık	3	.79	.80	.65	.81
Eğitsel ve Mesleki Gelişim	5	.74	.65	.61	.77
Kişiler Arası İlişkiler	6	.76	.78	.62	.75
Kendini İfade Etme	4	.73	.68	.74	.72
Toplam	21	.83	.65	.83	.86

Güvenirlilik analizleri sonucunda ölçeğin cronbach alfa iç tutarlık katsayısının .72 ile .83; iki yarı test güvenirliliği katsayılarının .65 ile .80; McDonald (ω) güvenirlilik katsayısının ise .70 ile .86 arasında değiştiği görülmüştür. Ölçek, 65 öğrenciye (öğrencilerin ölçeklere rumuz kullanmaları istenmiştir) 30 gün ara ile tekrar uygulanmıştır. Ölçeğin test tekrar test güvenirlilik katsayıları .60 ile .83 arasında değiştiği gözlenmiştir. Kayış (2014) ölçek maddelerine ilişkin güvenirlilik katsayısının .60'ın üstünde olmasının ölçme aracının güvenilir olduğu anlamına geldiğini belirtmektedir. Şencan (2005) ölçek maddelerinin alt boyutlarının iç tutarlık katsayılarının .60 ve üzerinde olmasının kabul edilebilir olabileceğini vurgulamaktadır. Bu sonuçlara göre EGRİBÖ'nin iç tutarlık, iki yarı test, test tekrar test ve McDonald (ω) güvenirliliğine ilişkin koşulları sağladığı söylenebilir.

TARTIŞMA

Bu çalışmada ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirlemesine yönelik olarak bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ölçek geliştirme sürecinde madde havuzu oluşturma, uzman görüşü alma, faktör yapısını belirleme, geçerlik ve güvenirlilik analizleri gibi süreçler uygulanmıştır. Ölçeğini geliştirmek için üç aşamalı bir yol izlenmiştir. İlk olarak alanyazın taraması yapılmış, daha sonra madde yazımına geçilmiş ve son olarak da maddeler ile ilgili görüşler alınarak son düzeltmeler yapılmıştır.

Madde havuzu oluşturulduktan sonra, EGRİBÖ'nün yapı geçerliğini belirlemek için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu amaçla temel bileşenler analizi kullanılmıştır. Analiz sonucunda EGRİBÖ'nün toplam varyansın %56.41'ini açıklayan beş faktörlü bir yapıda olduğu ortaya çıkarılmıştır. Ölçeğin maddelerinin faktör yüklerinin ise .53 ile .80 arasında değiştiği belirlenmiştir. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçek maddeleri de göz önünde bulundurularak ölçeğin birinci faktörü kişiler arası ilişkileri, ikinci faktörü eğitsel ve mesleki gelişim, üçüncü faktörü üniversite sınavına hazırlık, dördüncü faktörü kendini ifade etme ve beşinci faktörü ise eğitsel başarı olarak isimlendirilmiştir.

Kişiler arası ilişkiler alt boyutunda ergenlerin kişiler arası ilişkilerinde yaşadıkları problemleri çözmek ve sağlıklı kişiler arası ilişkiler kurabilmek için gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik maddeler bulunmaktadır. Eğitsel ve mesleki gelişim alt boyutunda okulda seçilecek alan ve meslek seçimine yönelik gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik maddeler yer almaktadır. Üniversite sınavına hazırlık alt boyutunda üniversitede okunmak istenen bölümün gerektirdiği şartlar ve özellikler ile üniversitelerin özellikleri hakkındaki gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik maddeler bulunmaktadır. Kendini ifade etme alt boyutunda bireyin kendini etkili

şekilde ifade etmesi ve etkili iletişim becerilerine yönelik gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirlemeye yönelik maddeler bulunmaktadır. Son olarak, eğitsel başarı alt boyutunda derslerde başarılı olmaya ve etkili ders çalışma yöntemlerine ilişkin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirlemeye ilişkin maddeler yer almaktadır.

AFA ile belirlenen beş faktörlü yapı 346 öğrenciye uygulama yapılarak doğrulayıcı faktör analizine ilişkin geçerlik analizi sınanmıştır. Ölçeğe ilişkin birinci düzey DFA sonucunda madde faktör yükleri .52 ile .83 arasında değişmektedir. Ölçeğe ilişkin uyum değerleri incelendiğinde ölçeğin beş faktörlü yapısının iyi bir uyum gösterdiği gözlenmektedir ($\chi^2/sd= 2,17$; % 90 CI= .050-.066; NFI = .92; CFI = .96; RFI = .91; GFI= .90; SRMR = .054; RMSEA = .058). Ölçeğe ilişkin bu değerlerin kabul edilebilir sınırlar içinde kaldığı ifade edilmektedir (Tabachnick & Fidell, 2015). Ayrıca ölçeğin beş alt boyutun birleşiminden meydana gelen ve gelişimsel rehberlik ihtiyacı olarak isimlendirilebilecek bir örtük yapı altında değerlendirilip değerlendirilemeyeceğinin belirlenmesi amacıyla ikinci düzey DFA yapılmıştır. İkinci düzey DFA sonucunda elde edilen modelin iyi bir ölçüde uyum gösterdiği ortaya çıkarılmıştır ($\chi^2/sd= 2,27$; % 90 CI= .053-.068; NFI = .91; CFI = .95; RFI = .90; GFI= .90; SRMR = .065; RMSEA = .061). Söz konusu değerlerin kabul edilebilir sınırlar içinde kaldığı belirlenmiştir (Çelik & Yılmaz, 2013). Bu sonuç ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğinin hem beş faktörlü hem de tek bir boyut olarak kullanılabilirliğini göstermektedir.

EGRİBÖ'nün güvenilirliğini belirlemek amacıyla Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı, McDonald ω , iki yarı test ve test tekrar test yöntemleri kullanılmıştır. Güvenirlik analizleri sonucunda ölçeğin cronbach alfa iç tutarlık katsayısının .72 ile .83; McDonald (ω) güvenirlilik katsayısının ise .70 ile .86; iki yarı test güvenirliliği katsayılarının .65 ile .80 arasında değiştiği görülmüştür. Test tekrar test güvenirlilik katsayısı ise ölçeğin tamamı için .83 olarak elde edilmişken alt boyutları için .60 ile .74 arasında değiştiği görülmektedir.

EGRİBÖ'nün güvenilirliğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen analizler Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı ve McDonald ω güvenirlilik katsayısı ölçeğin tamamı ve alt boyutları için iyi düzeyde olduğunu belirtmektedir. Ölçme araçlarında .60 ve üzerindeki katsayıların güvenilir olarak kabul edilmesi (Kayış, 2014). EGRİBÖ'nün güvenilir bir ölçme aracı olduğunun bir kanıtı olarak ifade edilebilir. Ayrıca EGRİBÖ'nün güvenilirliğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen analizlerde test tekrar test güvenirlilik katsayısının ölçeğin tamamı ve alt boyutları için orta düzeyde olduğunu göstermektedir.

Ayrıca ölçek bireysel veya grup halinde de uygulanabilmektedir. Ölçek, 5'li Likert tipinde 21 madde ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. 21 maddeden oluşan ölçeğin uygulama süresi yaklaşık olarak 20 dakika sürmektedir. Ölçekten en düşük 21, en yüksek ise 105 puan alınabilmektedir. Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeği hem beş faktörlü hem de tek bir boyut olarak kullanılabilir. Ölçeğin eğitsel ve mesleki gelişim boyutundaki maddeleri ters puanlanmaktadır. Ölçeğin gerek toplam puanından gerek ise alt boyutlarından alınan yüksek puanlar öğrencilerin rehberlik ihtiyaçlarının yüksek olduğuna işaret etmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

EGRİBÖ ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla kullanılabilir, geçerliği ve güvenirliliği sağlanmış bir ölçme aracı olduğu ortaya çıkarılmıştır. EGRİBÖ'nün buldukları gelişim döneminin içinde barındırdığı

zorluklardan kaynaklı ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ve bu ihtiyaçların giderilmesine yönelik rehberlik hizmetlerinin planlanmasında önemli bir yer edineceği düşünülmektedir. Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını kapsamlı psikolojik danışmanlık ve rehberlik programını esas alan bir biçimde geliştirilen ölçek ilgili alanyazında önemli bir yer edineceği düşünülmektedir.

Ergenlerin Gelişimsel Rehberlik İhtiyaçlarını Belirleme Ölçeği, okul rehberlik servislerinde öğrencilerin hangi konularda yardıma ihtiyaç duyduklarını saptamak için ölçme aracı olarak kullanılabilir. Yine okullarda uygulanan Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik Modeli'ne göre öğrencilerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirlemede kullanılabilir. Bu çalışmanın sınırlılıklarından biri çalışma grubunun il merkezindeki lise öğrencilerden oluşmasıdır. Bu sınırlılığı gidermek için ilçelerdeki liselerde öğrenim gören öğrencilerle ölçeğin faktör yapısının araştırılması uygun olabilir. Araştırma da benzer ölçek geçerliği yapılmamıştır. Farklı gruplarda çalışma gerçekleştirildiğinde benzer ölçek geçerliği yapılabilir.

Katkı Oranı Beyanı: Birinci yazar literatür taraması, verilerin toplanması, araştırmanın rapor haline getirilmesi aşamalarını gerçekleştirmiştir. İkinci yazar verilerin analiz edilmesi bulgular ve tartışma aşamalarını gerçekleştirmiştir. Araştırmanın konusunun belirlenmesi, yöntem ile sonuç ve öneriler aşamalarını ise iki yazar ortak bir şekilde gerçekleştirmiştir.

KAYNAKLAR

- American School Counseling Association. (2003). The ASCA national model: A framework for school counseling programs. *Professional School Counseling*, 6(3), 165-168.
- Aytaç, S., Dursun, S., & Yıldız Bağdoğan, S. (2018). *Psikolojiye giriş* (1. Baskı). Dora.
- Bal Bardakçı, A. (2011). *İlköğretim okullarında çalışan sınıf öğretmeni, sınıf rehber öğretmeni ve psikolojik danışmanların kapsamlı/gelişimsel rehberlik programına ilişkin görüşleri*. (Tez No. 299891) [Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi-Adana]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Büyüköztürk, Ş. (2013). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi.
- Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Pegem Akademi.
- Çelik, H.E., & Yılmaz, V. (2013). *Lisrel 9.1 ile Yapısal eşitlik modellemesi*. Anı Yayınları.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve Lisrel uygulamaları*. Pegem Akademi.
- Demirel, M. (2010). İlköğretim ve ortaöğretim kurumları sınıf rehberlik programının değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 45-60.
- Dhami, M., & Sharma, S. (2019). Gender and locale differences in guidance needs among adolescents. *International Journal of Current Microbiology and Applied Sciences*, 8(9), 1740-1748. <https://doi.org/10.20546/ijcmas.2019.809.201>
- Erkan, S. (1997). İlköğretim öğrencilerinin rehberlik ihtiyaçlarının belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3, 333-406.
- Field, A. (2013). *Discovering Statistics Using IBM SPSS* (4th ed). Sage Publications.
- Gybers, N. C. (2005). Comprehensive school guidance programs in the United States: A career profile. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 5(2), 203-215. <https://doi.org/10.1007/s10775-005-8800-7>

- Gybers, N. O., & Henderson, P. (2012). *Developing and managing your school guidance and counseling program*. American Counseling Association
- Julien, H. E. (1999). Barriers to adolescents' information seeking for career decision making. *Journal of The American Society For Information Science*, 50(1), 38-48. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1097-4571\(1999\)50:1%3C38::AID-ASI6%3E3.0.CO;2-G](https://doi.org/10.1002/(SICI)1097-4571(1999)50:1%3C38::AID-ASI6%3E3.0.CO;2-G)
- Kaya, F., Peker, A., & Gündüz, B. (2016). Ortaokul öğrencilerinin psikolojik sağlamlığının eğitim stresi açısından incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 586-599.
- Kayış, A. (2014). Güvenirlilik analizi. Ş. Kalaycı (Ed.), *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri içinde* (s. 404-409) içinde. Asil Yayın Dağıtım.
- Kesici, Ş. (2007). Ortaöğretim öğrencilerinin anne baba tutumlarının ve rehberlik ihtiyaçlarının mesleki karar verme zorluklarını yordaması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 329-339.
- Kline, B. R. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling* (2nd ed). The Guilford Press.
- Markey, C. N. (2010). Invited commentary: Why body image is important to adolescent development. *Journal of Youth and Adolescence*, 39(12), 1387-1391. <https://doi.org/10.1007/s10964-010-9510-0>
- Meeus, W. (2012). Adolescent psychosocial development: A review of longitudinal models and research. *Developmental Psychology*, 52(12), 1969-1993. <https://doi.org/10.1037/dev0000243>
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2007). *İlköğretim ve ortaöğretim kurumları sınıf rehberlik programı ortaöğretim etkinlik örnekleri*. https://orgm.meb.gov.tr/alt_sayfalar/sinif_reh_progrm.html#
- Myers, R. K., Vega, L., Culyba, A. J., & Fein, J. A. (2017). The Psychosocial Needs of Adolescent Males Following Interpersonal Assault. *Journal of Adolescent Health*, 61(2), 262-265. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2017.02.022>
- Myrick, R. D. (2011). *Developmental guidance and counseling: A practical approach*. Educational Media Group.
- Parlaz, E. A., Tekgül, N., Karademirci, E., & Öngel, K. (2012). Ergenlik dönemi: Fiziksel büyüme, psikolojik ve sosyal gelişim süreci. *The Journal of Turkish Family Physician*, 3(4), 10-16.
- Peker, A. (2008). *Farklı liselerdeki öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin rehberlik beklentilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Tez No. 239076) [Yüksek Lisans tezi, Atatürk Üniversitesi-Erzurum]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Peker, A., & Kaygusuz, C. (2009). Genel ve meslek liselerindeki öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinden beklenti düzeylerinin incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 96-110.
- Sayar, D., & Dinç, M. (2016). *Psikolojiye giriş* (6. Baskı). Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları.
- Stott, K. A., & Jackson, A. P. (2005). Using service learning to achieve middle school comprehensive guidance program goals. *Professional School Counseling*, 9(2), 156-159. <https://doi.org/10.1177/2156759x0500900216>
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlik*. Seçkin Yayıncılık.

Akat, M., & Peker, A. Ergenlerin gelişimsel rehberlik ihtiyaçlarını belirleme ölçeğinin (EGRİBÖ) geliştirilmesi.

- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. (Çev. Ed. Mustafa Baloğlu). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Terzi, Ş., Ergüner-Tekinalp, B., & Leuwerke, W. (2011). Psikolojik danışmanların okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri modeline dayalı olarak geliştirilen kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programını değerlendirmeleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(1), 51-60.
- Witko, K., Bernes, K. B., Magnusson, K., & Bardick, A. D. (2005). Senior high school career planning: What students want. *Journal of Educational Enquiry*, 6(1), 34-49.
- Yeşilyaprak, B. (2009). Türkiye’de psikolojik danışma ve rehberlik alanının geleceği: Yeni açılımlar ve öngörüler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(1), 193-213.

Extended Abstract

Purpose:

Adolescence is a period in which the need for developmental guidance is high due to the many problems that need to be solved (Sayar & Dinç, 2016). When the problems that adolescents need developmental guidance are reviewed, it is seen that the problems experienced in interpersonal relationships play vital role. When studies conducted to determine the counseling needs of adolescents are focused (Julien, 1999; Dhami & Sharma, 2019; Myers et al. 2017) it is seen that there are guidance needs in matters such as professional, career decision-making, psychological, educational, legal, and mental health.

It is observed that very little data collection tool is to determine the needs of adolescents’ guidance when examining related literature in Turkey. One of these data collection tools was developed by Erkan (1997). In this measurement tool, which was developed to determine the guidance needs of adolescents, it is seen that guidance needs are limited to personal-social, vocational and educational fields. In another study, Terzi et al. (2011) developed a Questionnaire of Role and Responsibilities of School Counselors. However, this questionnaire is not intended for students, but rather for school counselors to evaluate the developmental guidance program.

It can be said that the forms and questionnaires used in these studies are collected from students and do not have features based on student competencies in the comprehensive psychological counseling and guidance program. Therefore, in this study, it was aimed to develop a measurement tool in order to determine the developmental guidance needs of adolescents.

Method

The research is an example of a scale development study. The study was conducted with 826 students (447 females, 379 males, who study in high schools in the city center of Karaman. The sample of the study is convenience sampling, one of the purposeful sampling methods. The working group was determined in two stages. First, 480 students were reached for exploratory factor analysis. In order to test the structure of

the structures determined by exploratory factor analysis in a different sample group, the scale was applied to 346 students again, and confirmatory factor analysis was performed.

Exploratory factor analysis (EFA) was conducted to determine the factor structure of the scale. After the factor structures of the scale were determined, the structures determined in the confirmatory factor analysis (CFA) were analyzed again. SPSS 21.00 and LISREL 9.1 programs were used in the development process of the scale for determining the developmental guidance needs of adolescents.

Results

When the total variance load value explained after the rotation of the items is analyzed, it is observed that the AGNDS explains 56.41% of the variance. It was revealed that this factor structure has a 5-dimensional feature with at least 1 eigenvalue and a 5% variance. Besides, it is noteworthy that the scale has oblique breaks at 5 points when the scree-plot is examined. In this case, it could be said that the plot and the total variance tables of the scale corresponded to the items explained after rotation. Also, considering the contents of the scale items, the first factor of the scale labeled as interpersonal relations, the second as educational and professional development, the third factor as preparation for the university exam, the fourth factor as self-expression, and the fifth factor as educational achievement.

The five-factor structure of the scale for determining the developmental guidance needs of adolescents was found to be confirmed as a result of the first level CFA. When the consistency values of the scale were examined, it was observed that the five-factor structure of the scale showed a good fit ($\chi^2/sd= 2,17$; % 90 CI= .050-.066; NFI = .92; CFI = .96; RFI = .91; GFI= .90; SRMR = .054; RMSEA = .058). As a result of the second level CFA, it was found that the AGNDS can be evaluated in a single structure. It was determined that the model obtained as a result of the second level CFA fit well ($\chi^2/sd= 2,27$; % 90 CI= .053-.068; NFI = .91; CFI = .95; RFI = .90; GFI= .90; SRMR = .065; RMSEA = .061).

The reliability of AGNDS examined Cronbach alpha internal consistency coefficient, split half reliability, test-retest and McDonald (ω). As a result of the reliability analysis, the Cronbach's alpha internal consistency coefficient of the scale was found to be between .72 and .83; The two-half test reliability coefficients were between .65 and .80; McDonald (ω) reliability coefficient varies between .70 and .86. Test-retest reliability coefficients of the scale differ between .60 and .83.

Discussion, Conclusion and Suggestions

Consequently, AGNDS is a valid and reliable scale that could be used to determine the developmental guidance needs of adolescents. This scale could be important in determining the developmental guidance needs of adolescents due to the difficulties they have in their development period and in planning the guidance services for meeting these needs. It is thought that the scale, which was developed based on comprehensive psychological counseling and guidance program of adolescents' developmental guidance needs, will have an important place in the related literature. However, the validity and reliability studies of the scale could be suggested for students of different age groups.

Etik Kurul Belgesi: Bu araştırma için Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Etik Kurul Başkanlığı'ndan 14.02.2020 tarihinde etik izin alınmıştır.